

عنوان مقاله:

نقدی بر مبانی قاعده «لاضرر» و نقش آن در مساله تراحم و احکام ترخیصی

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های اصولی، دوره 9، شماره 30 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمد باقری شاهرودی - استاد درس خارج حوزه علمیه قم

مهدی مقدادی داودی - سطح 4 حوزه، پژوهشگر مرکز فقهی ائمه اطهار:

خلاصه مقاله:

قاعده «لاضرر» یکی از قواعد معروف فقهی است که در مباحث گوناگون فقه و حقوق آثار فراوانی دارد. فقههای امامیه جنبه های متفاوت این قاعده را گاهی در بحث های گوناگون و گاهی به صورت مستقل بررسی کرده اند. عدم انحصار قاعده در معنای اولیه و امکان طرح دیدگاه های جدید درباره آن، موجب اهمیت این قاعده است. نوشتار پیش رو با روش تحلیلی اجتهادی و با استفاده از منابع کتابخانه ای به این نتیجه رسیده است که مستند قاعده «لاضرر» که همان داستان سمره بن جندب و مرد انصاری باشد، دلالت آن در مساله تراحم و مفاد آن نفی منشا ضرر از سوی شارع است؛ خواه منشا آن، احکام الزامی و خواه احکام ترخیصی باشد. این نظریه به قول مشهور نزدیک است، اما تفاوتش با قول مشهور این است که در نظریه اخیر قاعده «لاضرر» در احکام ترخیصی نیز که سبب ضرر باشند، اجرا می گردد؛ یعنی در قضیه سمره که عنوان مستند قاعده «لاضرر» است، رسول الله حکم اباحه یا همان جواز تصرف سمره را نفی کرده و به مرد انصاری اجازه قطع درخت را داده است.

کلمات کلیدی:

حدیث «لاضرر»، نفی حکم شرعی، احکام ترخیصی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1676420>

